

Algemeen Overleg Tweede Kamer over Passend Onderwijs d.d. 04.12.08

Voortgang voor die onderdelen, die kunnen en gefaseerde invoering van die onderdelen waar nog meer informatie voor noodzakelijk is – dat is de hoofdconclusie van staatssecretaris en Kamer v.w.b. de voortgang van het proces van passend onderwijs.

In het voorjaar van 2009 komt de staatssecretaris met nadere gegevens over de invoering per 2011 van:

- . de regionale netwerken*
- . één loket*
- . de zorgplicht*
- . de verbetering van de kwaliteit*

De invoering van de budgetfinanciering vereist eerst nog meer informatie vanuit experimenten en onderzoek en staat gepland voor 2012/2013; afspraken hierover zullen hoogstwaarschijnlijk nog wel worden gemaakt tijdens de huidige kabinetsperiode..

Verder komt er een accountantsonderzoek naar de besteding van LGF-gelden in zowel het speciaal onderwijs, als het regulier onderwijs (inclusief besteding AB-gelden), komt er een notitie over de aansluiting van het MBO bij passend onderwijs en de deelname van de sectororganisaties VO-Raad en MBO-Raad. Voor ouders wordt gezocht naar een formele positie in de regionale netwerken en met cluster 1 vindt overleg plaats over noodzakelijke uitbreiding van het budget i.v.m. toename van het aantal leerlingen en voor het VSO komt er een wettelijke verankering van de opdracht om arbeidsvoorbereidend op te leiden. M.b.t. de experimenten en veldinitiatieven zal er meer begeleiding, ondersteuning komen en wordt gestreefd naar een afname van de administratieve last.

Kortom: passend onderwijs vervolgt z'n weg op voorzichtige, maar gedegen wijze en kiest voor een paar prioriteitsgebieden bij de invoering. De data, inhoud, vormgeving, komen in het voorjaar van 2009 weer aan de orde.

Eerste termijn

Mw. Kraneveldt – PvdA

De PvdA blijft voorstander van invoering van passend onderwijs via de 'lerende aanpak'. Ondanks het feit, dat er zorgen zijn over onderdelen van de voorgang, dient de gang er in te blijven. Experimenten en veldinitiatieven gaan te langzaam, voor het veld lijkt er 'kat/boom-effect te zijn' en er is sprake van veel 'bestuurlijke drukte'. Nadruk moet verschuiven naar scholen, leerkrachten en ouders en we zullen op een 'degelijke wijze' voortgang moeten vinden.

Ze kiest voor de gefaseerde invoering (optie 3 in de brief van de staatssecretaris) en wil binnen deze kabinetsperiode tóch een uitspraak over invoering budgetfinanciering, eventueel in te voeren in 2012/2013. Een helder invoeringsplan, goede regionale netwerken, realisering van '1 loket' met zorgplicht (2011) en invoering van de nieuwe zorgstructuur (2012) met de invoering van budgetfinanciering in 2013, is naar de mening van mw. Kraneveldt gewenst en haalbaar. Ze wil creativiteit in het veld zo veel mogelijk belonen, wil goede initiatieven ondersteunen en vooral de rol van ouders en leerkrachten versterken. De geldstromen moeten helder in beeld gebracht worden (alle zorggelden) en vooral, hoe e.e.a. wordt besteed; ze verzoekt daarom om een accountantsonderzoek, inclusief kijken naar de besteding van de abgelden bij alle clusters én in PO, VO en MBO. Ze wil evt. ook een expertgroep daarvoor

instellen. De budgetfinanciering moet zorgvuldig worden voorbereid en ingevoerd, voorzien van een goede ‘veldronde’ met evt. oormerking van budgetten. Ze verzoekt de 60 miljoen invoeringsgeld hiervoor, vooral in het kader van passend onderwijs aan te wenden. De zorgplicht ziet ze enerzijds bedoeld voor de individuele school (handelingsplannen en samenwerkingsverband), anderzijds voor het netwerk in de regio (geen kind tussen wal en schip); dit vraagt om veel samenwerking/communicatie in dienst van het kind met een kindvolgend budget.

M.b.t. de experimenten/veldinitiatieven heeft ze ’t gevoel dat e.e.a. ook wat ‘blijft hangen’ bij OCW – ze verzoekt daar iets aan te doen. De stimuleringssubsidie juicht ze toe, de kwaliteitsverbetering vindt ze een goede zaak, waarbij ze ook graag de docenten in beeld wil houden en ze wil de ouders/leerkrachten krachtig betrekken bij ’t proces. Voor de ouders wil ze een formele positie in de regionale netwerken b.v. in een toezichthoudende rol. Het ene loket moet er in 2011 zijn, waarbij helder moet zijn, wat het bewerkstelligt; m.b.t. de thuiszitters (2000-3000) wil ze ook de VO-Raad en de MBO-Raad aanspreken en m.b.t. de preventieve ambulante begeleiding wil ze e.e.a. ‘niet afschieten’, maar juist bevorderen via experimenten op een clusteroverstijgende wijze. Het onderzoek van het ECPO betitelt ze als ‘te kort door de bocht’.

Kortom: doorgaan met een helder stappenplan én het stellen van de nodige prioriteiten.

Mw. Smits – S.P.

Mw. Smits betoogt, dat ‘het medicijn passend onderwijs’ niet past bij de kwaal. Het tegengaan van de groei van het SO klopt volgens haar niet en zal ook niet lukken, de voortgang is onvoldoende en de ouders en leerkrachten worden niet bereikt; het proces ‘van onderop’ is daarmee mislukt in haar ogen. De 0-meting leverde op dat er nauwelijks afspraken zijn gemaakt over betrokkenheid van personeel en van ouders en ze vraagt de staatssecretaris hoe ze kan garanderen, dat die werkelijk gaan meedoen. Ze ziet alle redenen voor ‘een pas op de plaats’ en ervaart de inzet van de staatssecretaris als ‘een vervroegde invoering’ van passend onderwijs. Ze noemt dit een ‘JSF-effect’. Ook is ze van mening, dat Dijsselbloem niet is gevolgd en er geen toetsingskader is voor de effecten. Ze verwijt met name de PvdA in ‘de oude fout’ te vervallen, om grootscheepse onderwijsvernieuwingen ‘door te drukken’. Op de vraag, hoe ze dan wél e.e.a. wil aanpakken (mw. Kraneveldt) geeft ze aan, dat ze meer heil ziet in de versterking van het speciaal onderwijs – budgetfinanciering ziet ze daarbij niet als juist middel (het lost ‘de strijkstok’ niet op). Als we dit zouden moeten invoeren, dan moet er eerst goed geoefend worden, geeft ze aan.

Kortom: ze ziet geen voortgang in het proces en wil ‘een pas op de plaats’

Mw. Ferrier – CDA

Mw. Ferrier refereert aan een aantal werkbezoeken, waarvan ze als conclusies over heeft gehouden: inhoudelijk is er heel veel inzet en betrokkenheid en bestuurlijk is er veel gedoe en veel stroperigheid. Dit laatste dreigt de overhand te krijgen en ze wil dit omkeren. Verder vindt ze, dat er te weinig resultaten zijn geboekt tot op heden, “er is nog niet één experiment”! en ze vraagt aandacht voor de rol van OCW in de procedures bij de experimenten en veldinitiatieven – ze vindt, dat er begeleiding gewenst is voor het veld. Ze wil helderheid over het vervolgtraject, waarbij het veld zelf ook een verantwoordelijkheid heeft – toch is er praktijkresultaat nodig en de onduidelijkheden mogen geen excuus zijn. Ze wil ook de PO-Raad, VO-Raad en MBO-Raad aanspreken op hun verantwoordelijkheden in deze. (“spreek besturen aan”!)

Ze vraagt om verheldering van procedures, hulp voor scholen, wegnemen van risico's bij experimenten en nadere gegevens over het eindplaatje en het perspectief. Verder wil ze informatie over de grootte van de regio's.

M.b.t de situatie in cluster 1 geeft ze aan, dat de staatssecretaris iets moet doen met de laatste gegevens, waarbij er meer leerlingen zijn gekomen, dan gepland en er knelsituaties zijn ontstaan. Meer financiële middelen zijn gewenst; ze geeft aan, dat de WEC-Raad een rol zou moeten hebben bij de verdeling van de middelen. Met betrekking tot het 'no go of go moment', geeft ze aan, dat ze graag wil spreken over een 'how to go' – "we moeten door", voorzien van duidelijkheid van OCW, inzet van het veld, steun van de besturen. N.a.v. vragen van mw. Smits (SP) maakt ze haar keuze voor de doelen van passend onderwijs nog eens duidelijk.

Ze verzoekt de staatssecretaris om nadere duidelijkheid over het tijdpad en de prioriteiten (ze kiest zelf voor: budgetfinanciering en experimenten daartoe, het ene loket, een snelle indicatieprocedure, een eenduidige indicatie en flexibele indicatietermijnen, ook voor pgb's. Tenslotte vraagt ze aandacht voor: de positie van leerkrachten en ouders, de kwaliteit (invoering kerndoelen sbo (?) moeten ook gevolgd worden (LVS), de ECPO-voortgang, de ambulante begeleiding (sluit aan bij Kraneveldt), de hoogbegaafden (10 miljoen inzet is van belang, maar wél in het kader van passend onderwijs). Ze kiest voor het gefaseerde invoeringstraject (optie 3 van de staatssecretaris): wát kan wanneer geregeld zijn en wat kan er nu al ? en vraagt nog informatie over het onderzoek naar migrantenkinderen, zoals dat door Forum wordt uitgevoerd.

Kortom: kiezen voor haalbare voortgang met aandacht voor specifieke inhoud/onderdelen.

Dhr. Van der Vlies – SGP

Dhr. V.d. Vlies maakt zich zorgen over de aard van het gevoelde enthousiasme in de voortgang. Hij vindt dat e.e.a. moet passen binnen de school en binnen de klas en stelt dat de leraar en de leerling nog te weinig in beeld zijn. Dijsselbloem gaf al aan, niet van bovenaf te sturen, maar hij heeft het gevoel dat dit niet geheel lukt. Ook vraagt hij aandacht voor de randvoorwaarden van het proces. Hij wil meer doelgerichtheid in de aanpak, bij leerlingen en bij de kwaliteitsaanpak en hij vindt, dat er te veel aandacht is voor 'organisatie'.

Het profijt van het project moet meer naar voren komen en het accent moet verschoven worden. Het belang van de klas als geheel moet meer aandacht krijgen en er zijn ijkpunten nodig. Hij pleit niet voor een quorum (zorgleerlingen in een klas) maar hij wil wel een 'richting'. Aan de hand van een onderzoek van de Radbouduniversiteit in Nijmegen wijst hij op het mogelijke effect van passend onderwijs op de opleidingen van leraren. (ook de sexeverschillen). Ook wil hij wel mogelijkheden voor specialisatie in het speciaal onderwijs voor leraren. Met betrekking tot de ambulante begeleiding van cluster 1, wijst hij op de ontvangen noodkreet in deze. Hij vraagt meer budgettaire ruimte om deze problematiek op te lossen.

Dhr. V.d. Vlies wil bij een beslissing over de voorgang 'niet terug naar af' en ook niet 'full speed vooruit' – hij zoekt naar kwaliteit op grond van goede afwegingen en garanties. Hij vraagt zich af ,of pas met de integrale evaluatie in 2012 er mogelijkheden zijn voor wetgeving.

Kortom: rustig aan met de invoering, baseren op goede gegevens en speciale aandacht voor leerlingen en klassen op scholen.

Mw. Dezentjé – Hamming – VVD

Ze zou haar bijdrage in feite willen samenvatten in één vraag: 'hoe gaat het met de leerling?', maar gebruikt haar spreektijd toch maar. Ze toont zich kritisch over de vele verbanden,

structuren, organisaties, de vage doelen en de onduidelijke financiering en geeft aan, dat we 2011 zeker niet gaan halen. Ze heeft het gevoel, afgezaakt te zijn tot een ‘babbelbox’ met veel bestuurlijke drukte. Ze ziet wel veel beweging in het veld, maar te weinig resultaten. “het opstarten van het opstarten kost te veel tijd en geld”. Ook vindt ze, dat er te weinig duidelijkheid voor regio’s is om goed te handelen. M.b.t. de budgetfinanciering heeft ze nog veel vraagtekens. Ze is van mening, dat de doelen nog onscherp zijn, dat ouders/leerkrachten niet betrokken zijn en er niet goed wordt omgegaan met experimenten en veldinitiatieven. Ze geeft aan, dat veel veldinitiatieven zijn afgewezen, leerkrachten zelfs niet weten hoeveel rugzakkers er in hun klas zitten en scholen hun eigen partners in de regio niet eens kennen. Ze heeft met docenten in het speciaal onderwijs gesproken en geconstateerd, dat men niet zozeer bezig is met ‘passend onderwijs’, maar met vragen rond b.v. arbeidstoeleiding, er is geen overleg met CWI en bedrijven, er zijn te weinig vaklokalen, het gaat te weinig over wat leerlingen wél kunnen, de PO-status is belemmerend voor de VSO-aanpak, er zijn geen passende kerndoelen. Ze pleit voor een eigen wettelijke regeling voor het VSO. Verder vraagt ze aandacht voor de thuiszitters (zie AD, 3000 thuiszitters), de onduidelijkheid van de staatssecretaris bij het noemen van de drie opties voor voortgang (“wat wilt u nu zelf “?) en wil ze het moment van ‘go of no go’ uitstellen. Verder vraagt ze zich af in de discussie rond de budgetfinanciering: wanneer gaat dat dan gebeuren en weet de staatssecretaris hoeveel geld er nu naar zorgkinderen gaat ?

Kortom: zorgen over de voortgang en pleidooi voor uitstellen van het moment van ‘go of no go’

Staatssecretaris Dijkema in haar beantwoording in eerste termijn

De staatssecretaris rubriceert haar beantwoording in een vijftal onderdelen, t.w.

- a. het proces en de voortgang
- b. de kwaliteit
- c. de leraren/ouders
- d. de netwerken en de bekostiging
- e. de ‘losse’ punten

a. het proces en de voortgang

Ze heeft zich de laatste tijd indringend bemoeid met het proces, heeft ook veel mensen uit het veld gesproken (ouders, leerkrachten, leerlingen, besturen, netwerken). Ze heeft de indruk, dat de doelen goed zijn: plek voor kind is nu nog onvoldoende gewaarborgd – er is nog veel te doen – de kwaliteit is nog niet goed genoeg – er zijn nog te veel thuiszitters en kinderen op een wachtlijst. Passend onderwijs moet opleveren, dat er voor elk kind een plek is, kwalitatief op orde en passend bij wat voor een kind mogelijk is. Daarvoor zijn een aantal dingen nodig. Zo is er een goed aanbod nodig in zowel regulier als speciaal (speciaal onderwijs blijft noodzakelijk !) Het gaat niet om inkrimping van het speciaal onderwijs, maar om de groeiende vraag van kinderen om een reguliere plek; deze moet verantwoord zijn qua zorg en aandacht én programma. M.a.w. er moet een perspectiefrijk aanbod zijn voor elk kind. Er is met minister Donner contact over de jongeren, die normaliter in de Wajong zouden ‘verdwijnen’, om waar te maken, dat deze jongeren meer kunnen en het VSO daar veel aan kan doen.

Er is veel bestuurlijke drukte, maar we doen daar ook allemaal aan mee – deze gezamenlijke verantwoordelijkheid zullen we op moeten pakken. Samenwerking is ook nodig voor dat verantwoorde aanbod. Ook één loket en goede netwerken. Men moet over eigen grenzen heen kijken en samen een plek voor een kind realiseren. Bij de netwerken ziet ze ook stroperigheid:

angst voor de financiering, de regels en onhelderheid over de mogelijkheden. Op basis van experimenten wil ze niet nu al budgetfinanciering invoeren (daarvoor is nog te weinig goede informatie). Ze wil wel een horizon voor deze invoering houden en dit later doen.

De relatie met Dijsselbloem ziet ze wel degelijk: “juist daarom deze brief met de invloed van de dagelijkse werkelijkheid op dit proces”. Het beeld is nu:

2004: evaluatie WSNS, LGF, OAB: herzien van zorgstructuren is noodzakelijk – te veel kinderen gaan niet naar school.

Inspectie-onderzoek naar kwaliteit laat feilen zien.

2007: Kohnstamm-onderzoek: voorgenomen plannen aanpassen, op basis van de huidige structuur aan de gang en zoveel mogelijk valideren en onderzoeken (toen ECPO ingezet)

Nu: verder gaan op de voorzichtige weg: goede voorbeelden, goed onderzoek, maar wel voortgaan ! Ze wil nu via een gefaseerde invoering verder (zie voorstel in de brief), waarbij de budgetfinanciering nu op basis van te weinig informatie nog niet haalbaar is.

Ze wil in het voorjaar van 2009 helderheid over de invoering per 2011 van:

. inrichten netwerken

. één loket

. zorgplicht

. verbetering van de kwaliteit

(daarbij een koppeling tussen de invoering van de zorgplicht en de netwerken)

De budgetfinanciering komt dan later.

Op vragen van mw. Ferrier, mw. Kraneveldt en dhr. V.d. Vlies op deze punten, geeft ze aan:

Werkelijk invoeren van de budgetfinanciering lukt nog niet binnen deze kabinetsperiode, afspraken erover maken zal wel lukken. Eemland gaat er nu mee aan de gang en ook Deventer zal er aan gaan werken. Met betrekking tot de bijgelegde 140 miljoen vanaf haar aantreden, geeft ze aan, dat er ‘geen geld meer bij komt’! Bij de experimenten rond budgetfinanciering denkt ze zeker een jaar nodig te hebben om tot resultaten te komen – eind 2010 zal de informatie substantieel zijn. Het gaat dan om een flexibeler inzet van de rugzakken (op vraag van mw. Smits), vraaggerichter en niet om een extra financiële injectie. Ze geeft aan, dat met de huidige 2 miljard er efficiënter omgegaan zal moeten worden – dat zullen we eerst moeten bezien, alvorens over extra geld te gaan praten. Ze kan zich vinden in het verzoek om een accountantsonderzoek naar de besteding van lgf-gelden, maar wil dan ook het regulier onderwijs daarbij betrekken.

b. de kwaliteit

Ze wil streven naar kwalitatief goed onderwijs, inclusief werken aan een arbeidsperspectief gebaseerd op wat kinderen/ jongeren wél kunnen. Er komt extra ruimte voor het werken aan dit arbeidsperspectief, samen met SZW en de bedrijven.

Er zijn goede resultaten met specifieke zorgklassen in het reguliere onderwijs (Almere, groep in school, trajectklassen, auti-klassen)

Bij het begeleiden van achterstanden bij kinderen zullen adequate begeleiding en zorgvuldige voortgangsmeting hand in hand moeten gaan – de kerndoelen zijn er voor het SO en niet voor het SBO (die gaan mee in de kerndoelen PO). Ook de referentieniveaus zullen worden vastgesteld (komt een advies van de PO-Raad) ook op basis van: wat kán een leerling wél. De betekenis van de Cito-toetsen wil ze bezien (scholen laten kinderen soms niet mee doen) en en actiever LVS-gebruik voor alle kinderen zal worden gestimuleerd.

Het onderzoek naar migrantenkinderen zal via de ECPO in de tweede helft van 2009 komen.

c. ouders/leerkrachten

Bij de inzet ‘van onderop’ hoort een goede deelname van ouders en leerkrachten. Ze wil de positie van ouders in de netwerken versterken en wil graag de suggesties bezien voor een formele positie in deze in de netwerken. (verzoek Kraneveldt)

Het onderzoek van Oberon naar ouderbetrokkenheid, waarin ook activiteiten worden genoemd voor de ouderorganisaties, wil ze daarbij betrekken.

Het beroep van leerkracht moet aantrekkelijker gemaakt worden – de lerarenopleidingen zijn nu betrokken bij het proces van passend onderwijs. De hbo-raad maakt nu deel uit van de regiegroep passend onderwijs en via curricula, coaching, scholing, uitwisseling zal er nog veel gedaan moeten worden aan het opheffen van de handelingsverlegenheid bij leerkrachten.

N.a.v. een vraag van mw. Dezentjé-Hamming geeft ze aan, dat er via speciale opleidingstrajecten deskundigheid naar leraren toegehaald zal moeten worden (b.v. autisme), ook de vorm van ambulante begeleiding zal flexibeler moeten worden, alsmede een flexibeler inzet van zorgmiddelen in het regulier onderwijs (b.v. assistenten, speciale coaches, verspreiden goede voorbeelden etc.) Ook de nascholingsgelden vanuit lumpsum zullen daarbij moeten worden betrokken.

Mw. Kraneveldt vraagt nog om monitoring van ‘wat er allemaal wordt geschoold’: scholingsbudgetten van scholen, invoeringsgelden, lumpsum, onderwijsbeurzen etc.. mw. Ferrier vraagt naar, waar dit geld terecht komt en vraagt ook aandacht voor de inzet van de ambulante begeleiding; daarnaast wil ze aandacht voor het curriculum van de Pabo.

De staatssecretaris geeft aan, dat aan dit laatste in samenwerking gewerkt wordt, maar dat ze deze curricula niet kan voorschrijven. Van de Masters Special Needs wordt veel gebruik gemaakt en in de investeringagenda zal ruimte zijn voor activiteiten voor leerkrachten.

d. de netwerken en de bekostiging

De staatssecretaris heeft de indruk, dat de VO-Raad en MBO-Raad ‘nog zoekende zijn’ naar hun exacte bijdrage in dit proces. Ze wil een notitie leveren over de aansluiting van de mbo-raad bij passend onderwijs.

Voor de experimenten en veldinitiatieven is nu duidelijkheid nodig; ze zegt toe op het terrein van de begeleiding en administratieve verwerking maatregelen te nemen. Ze vraagt wel aandacht voor de juiste juridische verwerking van e.e.a.. Ze zegt meer snelheid en begeleiding toe.

M.b.t. de omvang van de netwerken geeft ze aan, dat de samenwerkingsverbanden VO als uitgangspunt gelden, maar men vrij is in de verdere omvang. Er zijn wel eisen: alle besturen moesten tekenen; dit is al versoepeld tot: niet alle besturen hoeven te tekenen, er moet een substantieel deel meedoen. Samenwerkingsverbanden kunnen ook ‘te klein’ zijn. (n.a.v. vraag van mw. Ferrier over een netwerk van katholieke en protestants christelijke scholen). Er moet volgens de staatssecretaris sprake zijn van een sluitende voorziening; ook bij de samenstelling van de regionale netwerken zegt ze meer begeleiding en ondersteuning toe. Het accountantsonderzoek zegt ze toe (ook voor regulier onderwijs) – In de discussie over kinderen en structuur kiest ze voor kinderen, maar een ‘beetje structuur zal nodig blijven’. De hoofdlijn is: kwaliteit bevorderen en knelpunten oplossen.

e. ‘losse opmerkingen’

M.b.t. de geconstateerde knelpunten bij cluster 1 is ze in overleg met de betrokkenen – ze wil maatregelen nemen op basis van deugdelijk onderzoek, waarover ze in februari 2009 weer overleg heeft. De noodoproep heeft ze gezien en ook het daarin opgenomen ‘bod’ - ze geeft aan, dat ze in de onderhandelingen de ruimte nodig heeft om verantwoord met de materie om te kunnen gaan – ze zal daarbij niet zonder meer op het ‘bod’ ingaan.

N.a.v. een vraag van mw. Dézentjé-Hamming: het accountantsonderzoek zal zich eerst baseren op het onderzoek, dat nu in 2 regio's plaatsvindt; we hebben dan van daaruit inzicht in de besteding van zorgmiddelen – er komen voorstellen n.a.v. dit onderzoek. Daar komt dan het toegezegde accountantsonderzoek bij: het gaat dan om de besteding van rugzakmiddelen en de ab-inzet bij zowel speciaal als regulier onderwijs.

M.b.t. het budget voor cluster 1 (vraag van dhr. V.d. Vlies) geeft ze aan, dat er 250.00 euro is verstrekt als 'overbrugging' tijdens het onderzoek. Op basis van het onderzoek zal er reëel worden bepaald, of de gevraagde 3 miljoen wel nodig is. Er zal echter een oplossing komen en er zal ook geld bij komen, verzekert ze dhr. V.d. Vlies.

Met betrekking tot het invoeringsbudget: 25 mln in 2009, 40 mln in 2010 en 60 mln in 2011, volgt er een verantwoording naar de Kamer.

M.b.t. de hoogbegaafden geeft ze aan, dat ze op basis van signalering en aanpak 10 miljoen heeft ingezet, waarbij ook een project is gestart van een digitale topschool met bijbehorende website. De resultaten komen ten goede aan alle scholen. De inzet is: inbrengen in de sluitende en passende aanpak, maar de projecten zijn niet exclusief bedoeld voor passend onderwijs.

Tweede termijn

Mw. Kraneveldt – PvdA

Ze is tevreden met de toezeggingen van de staatssecretaris, maar vraagt nog extra aandacht voor de thuiszitters, waarbij ze de 'perverse prikkels' aan de orde stelt: eerste een half jaar 'modderen' en dan pas ondersteuning, één maand bij Herstart, aantonen van de handelingsverlegenheid.

Ze vraagt om vooral écht te kijken naar de regio's en ze vooral te ondersteunen bij hun initiatieven. Ze vraagt verder naar de positie van het toezicht en een mogelijk experiment van afschaffing van gedwongen winkelnering.

Mw. Smits – SP

Mw. Smits heeft nog steeds geen vertrouwen in de omgang met het totale proces, inclusief de budgetfinanciering: 'het is te veel, te snel en de basis is nul'

Ze refereert aan het WSNS-onderzoek, waarbij het project geslaagd heet, maar de effecten niet bij de kinderen in de klas zijn terecht gekomen. Ze heeft het gevoel, dat dit traject dezelfde kant op gaat.

Verder doen ouders, leerkrachten en scholen te weinig mee en wil ze niet meegaan in de voortgangsaftspraken. Wél is ze tevreden over de aanpak van de kwaliteit van het speciaal onderwijs.

Mw. Ferrier – CDA

Ze dankt voor de toezeggingen (o.a. mbo-raad positie, arbeidstoeleiding, regionale netwerken, veld aanspreken op taak, tijdpad, accountantsonderzoek) maar wil graag concrete stappen zien. De kwaliteitsaanpak juicht ze toe, maar wil ook graag gegevens over zorgleerlingen. Verder vraagt ze zich af, of de inspectie de zorgprocedures ook goed bekijkt.

Dhr. V.d. Vlies – SGP

De leerling met de zorgvraag blijft het centrale item, volgens dhr. V.d. Vlies. Hij wil daarbij voldoende plekken en voldoende kwaliteit. Hij geeft het proces nog een kans en wil graag het vervoltraject zien: data, flexibiliteit i.v.m. bijstellingen en criteria voor effectiviteit. De toezegging voor de cluster 1 problematiek ziet hij als "als 't nodig is, komt er extra geld".

Mw. Dezentjé-Hamming – VVD

Ze heeft nog steeds zorgen over het traject, is wel bij met een aantal toezeggingen en vooral met de toezegging rond de aandacht voor arbeidstoeleiding op VSO-scholen. Ze vraagt nog aandacht voor de wettelijke vergelijking van VO en VSO, wil het accountantsonderzoek ook graag uitbreiden tot de REC's (waar ze vreemde geluiden over hoort, over b.v. 'gangen aan elkaar verhuren'). Verder vraagt ze zich af, of een REC de plaatsing van kinderen ook monitort en vraagt aandacht voor de bureaucratie bij de groei van het aantal autistische kinderen.

Staatssecretaris Dijkema in tweede termijn

M.b.t. succescriteria van het proces, komt er een advies van de ECPO

We gaan door op basis van relevante ervaringen en niet 'zomaar' – de besluitvorming rond de budgetfinanciering is daarvan een bewijs.

Het strategisch gedrag bij indicatie ziet ze niet zo aan de orde: ze heeft de indruk dat scholen écht hard werken aan het begeleiden van een zorgkind en daarna als 't niet anders kan, het kind aanmelden. Bij de dreiging van thuiszitters wijst ze nog op het belang van de ZAT's M.b.t. het toezicht, zal de inspectie toezien op de regionale netwerken – er wordt al overleg gevoerd over aanpak/criteria. M.b.t. toezicht in formele en rechtspersoonlijke zin bij de regio's, komt ze nog met nadere informatie op een later tijdstip.

Ouders spelen overigens een belangrijke rol bij die regionale netwerken, ook in formele zin. Experimenten met afschaffing van de gedwongen winkelnering worden al meegenomen in Deventer (omvang budgetten, en ondersteuning op basis van ondersteuningsbehoefte) en ook in andere experimenten is men in gesprek hierover.

M.b.t. het zicht op de thuiszitters en de aanpak van meldingen: hier zal ze nog naar kijken.

De aandacht voor de onderwijsconsulenten: ze geeft de onderwijsconsulenten een compliment voor hun werk – organisatorisch zullen ze ergens een basis vinden (ACTB wordt opgeheven); dit zal per 1.8.09 gebeuren.

De inspectie beoordeelt ook de zorgstructuren en komt in haar rapport daar op terug.

M.b.t. cluster 1 gaat ze op basis van onderzoek verder zoeken naar een oplossing: er komt extra geld, maar ze gaat naar bevind van zaken overleggen over de hoogte van het bedrag.

Bij het monitoren zullen ook de REC's worden betrokken.

Naar de bureaucratie zal ze nader kijken – ook de positie van de ZAT's is daarbij van belang, als een 'schil rond de school'

M.b.t. de positie VSO: er is een eigen wetgeving (WEC), maar bij de invoering van passend onderwijs zal er aanscherping komen v.w.b. de rol van werken aan arbeidstoeleiding.

Kortom: De staatssecretaris geeft aan, dat er duidelijkheid over het traject is gewenst, die ze ook zal leveren – dat we zeker niet verder gaan 'op de automatische piloot' en dat ze op de zorgvuldigheid van de voortgang aanspreekbaar is en blijft. Voorzitter Biskop sluit hierna de vergadering.